

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

Dé handleiding voor het houden van huisdieren

Serie vogels

Amazonepapegaai

Amazona spp.

Amazonepapegaaien zijn vogels die zowel in de huiskamer als in een volière gehouden kunnen worden. Het zijn zeer intelligente, sociale dieren die afkomstig zijn uit Zuid-Amerika, waar ze in grote groepen in het tropisch regenwoud leven.

Als u overweegt om een Amazonepapegaai als huisdier te kopen, is het belangrijk dat u zich van tevoren goed laat informeren. Deze huisdierenbijsluiter is hierbij een hulpmiddel.

Verschillende varianten

Er zijn ongeveer dertig soorten Amazonepapegaaien, waarvan een aantal in ons land gekweekt wordt. Bekende soorten zijn de geelvoorhoofdamazone, de blauwvoorhoofdamazone, de oranjevleugelamazone en de geelwangamazone. Het zijn middelgrote vogels van gemiddeld 38 centimeter groot met een spanwijdte van 48 centimeter. De basiskleur van de meeste soorten is groen, met blauwe, gele of anders gekleurde aftekening op de kop en vaak oranje gekleurde ogen. Iedere soort heeft zijn eigen temperament en karakter, maar over het algemeen zijn Amazones extraverte vogels die behoorlijk fel kunnen zijn. Sommige soorten, zoals de geelnekamazone en de dubbele geelkopamazone, zijn ernstig bedreigd en u heeft een vergunning nodig om ze te mogen houden. U kunt deze vogels vinden op de CITES-lijsten.

Natuurlijk gedrag

Amazonepapegaaien komen voor in Zuid-Amerika, van Mexico tot in Argentinië, maar de meeste leven in het stroomgebied van de Amazonerivier. Ze bewonen de tropische regenwouden, leven in paren of familiegroepen en houden onderling contact door het maken van contactgeluiden. In de morgen verzamelen de groepen zich om voedsel te zoeken, en sommige trekken kilometers ver rond. Amazonepapegaaien vinden vaak een partner voor het leven en zijn echte holenbroeders. Het nest wordt fel verdedigd, en vooral de mannelijke Amazonepapegaaien kunnen behoorlijk agressief zijn.

Huisvesting

Amazonepapegaaien zijn echte groepsdieren, ze kunnen zowel binnenshuis

als buiten in een volière worden gehouden.

Wie kweken wil, doet er het beste aan om de vogels in een groep te huisvesten, zodat ze zelf koppels kunnen vormen. De gevormde koppels moeten daarna wel uit het zicht van elkaar worden geplaatst vanwege de agressie onderling. Bij zonsopkomst en zonsondergang zijn ze echter nogal luidruchtig, en u zult dus maatregelen moeten nemen om geluidsoverlast te voorkomen. Een volière dient voorzien te zijn van een - liefst verwarmd - tochtvrij binnenvverblijf. Als zitstokken kiest u liefst natuurlijke takken met variabele dikte. De bodembedekking in een volière kan bestaan uit metselzand. De afmeting van een volière is variabel: voor een koppel voldoet 200x200x90 centimeter. Voor een grotere groep moet de afmeting uiteraard aangepast worden.

Wie Amazonepapegaaien in een kleinere groep in de huiskamer wil houden, kan het beste twee mannen of een man en een pop nemen. Bij de laatste combinatie kan er dan wel weer koppelvorming optreden, met de bijbehorende agressie jegens de verzorger. Twee poppen is niet aan te bevelen, die kunnen naar elkaar erg onverdraagzaam zijn. Het houden van meerdere Amazones in de huiskamer kan echter met zich meebrengen dat de vogels elkaars schreeuwgedrag versterken. Soms wordt dan ook aanbevolen om één Amazone te combineren met een andere soort, een pionus of bijvoorbeeld een grijze roodstaartpapegaai.

Een kooi in de woonkamer moet minimaal twee zitstokken bevatten en moet voor één Amazone minstens 50x80x100 centimeter groot zijn. De bodembedekking kan bestaan uit stofvrije kattenbakkorrels, zeoliet, beukensnippen of schelpenzand. Zorg ook voor voldoende speelgoed. Huisvest twee vogels zeker in het

begin ieder in een aparte kooi. Kunnen ze goed met elkaar overweg dan is een kamervolière van 80x100x150 centimeter een optie. Een klimboom in de woonkamer is een aanrader, zeker voor vogels die gekortwiekt zijn. Ook vogels die vrij in de woonkamer mogen vliegen gaan graag in een klimboom zitten. Zorg voor voer- en waterbakjes van materiaal dat goed schoon te maken valt, bijvoorbeeld RVS. Er zijn kooien in de handel waar de bakjes met een speciaal kliksysteem in passen. Datzelfde systeem kan ook gebruikt worden om bakjes aan de klimbomen te bevestigen. Kies voor kooien en speelstandaards die gemakkelijk gereinigd kunnen worden. Onze woonkamers zijn vaak te droog voor Amazonepapegaaien. Douche of sproei de vogels daarom regelmatig en zorg voor badgelegenheid. Zowel in de buitenvolière als het huiskamerverblijf moet voldoende gelegenheid zijn voor de vogels om bezig te zijn. Wilde vogels brengen 90% van hun tijd door met voedsel zoeken, daarom moet er ook zogenaamd 'fourageerspeelgoed' aanwezig zijn, om gedragsproblemen te voorkomen.

Verzorgen en hanteren

Amazonepapegaaien zijn zeer intelligent en zullen u op zeker moment gaan uitproberen. Bent u daar niet op voorbereid, dan kan dit ontaarden in schreeuwen en bijten. Verdiep u dus voor aanschaf al in de opvoeding van een papegaai. Ook het leren hanteren van een Amazonepapegaai vereist een goede voorbereiding. U kunt uw vogel trainen om netjes op uw hand te stappen en bijvoorbeeld te accepteren dat zijn nagels gevild worden. Sommige mensen laten hun vogels kortwieken, zodat ze ook veilig mee naar buiten kunnen,

bijvoorbeeld op een papegaaienbuggy of op de fiets. Het kortwieken van uw huiskamervogels kunt u, zeker in het begin, beter aan ervaren personen overlaten. Snavels die doorgroeien kunnen beter behandeld worden door uw vogelarts, daar dit soort problemen vaak een medische achtergrond heeft. Als Amazonepapegaaien goed worden opgevoed, kunnen ze heel vertrouwd raken met de verzorger. Een Amazonepapegaai die alleen gehouden wordt kan echter gedragsstoornissen gaan vertonen en bijvoorbeeld zijn baas als partner gaan beschouwen. Laat uw Amazonepapegaai niet op uw schouder zitten, ze kunnen flink bijten en uw gezicht ernstig verwonden. Vooral grotere Amazonesoorten zijn om die reden niet geschikt voor een gezin met kinderen.

Het is belangrijk dat u regelmatig ontlasting en voedselresten verwijdert, zodat op de bodem rondscharrelende vogels daar niet mee in contact komen. Ververs wanneer nodig de bodembedekking, afhankelijk van het gebruikte materiaal. Ook de stokken, takken en speelgoed dienen regelmatig gereinigd te worden. Hiervoor zijn speciale niet-schadelijke reinigers in de handel. Geef elke dag vers drinkwater. Was goed uw handen na het hanteren van de vogel of het verschonen van de kooi, papegaaien kunnen ziekten (zogenaamde zoönosen) op mensen overbrengen.

Voeding

Een Amazonepapegaai gedijt het best op een gevarieerd menu van biologische vruchten, groenten, zaden en noten. Het is echter nogal bewerkelijk om dit dagelijks klaar te maken. Daarom zijn er voor Amazonepapegaaien speciale

pellets in de handel waarin het gehalte aan zonnebloempitten en pinda's laag is. Amazones krijgen namelijk snel last van vervetting en leverkwalen. Pellets voor Amazonepapegaaien zijn te koop bij de dierspecialzaak of de dierenarts. Krijgt uw Amazonepapegaai geen voer in de vorm van pellets, dan kan het menu aangevuld worden met eivoer (met name in de kweekperiode). Geef nooit avocado of chocolade. Dat is giftig voor vogels. Amazonepapegaaien eten twee maal per dag: in de ochtend en vlak voor het slapen. Het beste is het om 's ochtends fruit, noten en groenten te geven, en 's avonds pellets en/of zaden. Verwijder dagelijks al het voer dat niet opgegeten werd, om schimmels en dergelijke te voorkomen. Geef om de week wat maagkiezel apart in een bakje. Zorg voor schoon drinkwater, dat u aanzuurt door wat biologische appelazijn toe te voegen. Dit remt de groei van bacteriën.

Van jong tot volwassen dier

Het verschil in sekse is bij verreweg de meeste soorten Amazones niet te zien. De mannen zijn over het algemeen iets forser met een grotere snavel, maar ook daar zijn uitzonderingen op. Voor geslachtsbepaling kunt u het beste een DNA-test laten uitvoeren of een endoscopie laten doen door een gespecialiseerd vogelarts. Amazonepapegaaien zijn geslachtsrijp wanneer ze tussen de drie en vijf jaar oud zijn. In de broedperiode, die hier in Nederland rond april begint, kunnen vooral de mannen agressief gedrag gaan vertonen. Wilt u met Amazones gaan kweken, dan dient u hier terdege rekening mee te houden. Een Amazonepop (vrouwje) legt tot vier eieren in een broedblok. In het wild blijven de jongen

soms jarenlang bij de ouders. Veel vogels worden met de hand door mensen grootgebracht, omdat dit tammere vogels op zou leveren. Dit is echter een fabeltje: de meest stabiele vogels zijn door de ouders zelf in samenwerking met de kweker grootgebracht, het zogenaamde 'co-parenting'. De jongen verlaten de ouders dan ook pas wanneer ze zelfstandig eten en - liefst in een buitenvolière - hebben gevlogen. Ze zijn dan zo'n dertien weken oud. Een Amazonepapegaai kan zo'n zeventig à tachtig jaar oud worden. Het is dus van groot belang dat u nadenkt over wat er moet gebeuren wanneer u er niet meer bent. Gelukkig zijn er tegenwoordig stichtingen die bemiddelen en adviseren bij adoptie.

Ziekten en erfelijke aandoeningen

Een gezonde Amazone is alert en levendig. Bij gezonde vogels is de ontlasting vrij stevig, grijsgroen met wit. Oude vogels zijn vaak herkenbaar doordat ze magerder zijn. Een zieke Amazone zal niet gauw laten zien dat hij ziek is: het zijn prooidieren, en je kwetsbaar tonen is vragen om gegrepen te worden door een roofdier. Wanneer een zieke Amazone 'bol' gaat zitten, is het meestal al te laat. Wie Amazonepapegaaien houdt, doet er goed aan ze jaarlijks te laten checken door een gespecialiseerd vogelarts.

Een dof verenkleeft kan op een slechte conditie wijzen. Gele ontlasting kan wijzen op leverproblemen, iets wat bij deze vogels wel eens voor kan komen wanneer ze jarenlang alleen maar zaad hebben gegeten.

Ziekten kunnen o.a. worden veroorzaakt door virussen. Het polyomavirus veroorzaakt polyoma, ook wel kruipersziekte genoemd. Bij de lichte

vorm groeien jonge vogels slecht. Ze krijgen een opgezette buik en de lever wordt aangetast. Bij de heftige vorm kunnen de dieren plotseling sterven. Het circovirus veroorzaakt de beruchte PBFD (snavel- en veerrotziekte). Hierbij verliezen de vogels ineens hun veren en er komen afwijkende veren voor in de plaats. Ook komen snavelafwijkingen voor. Het afweersysteem wordt aangetast en er kunnen allerlei complicaties optreden. Bij aanschaf dient een vogel dan ook getest te zijn, wanneer hij de afgelopen jaren in contact geweest is met andere vogels.

Papegaaienziekte (psittacose) wordt veroorzaakt door een Chlamydia bacterie. Symptomen lijken op verkoudheidsverschijnselen zoals een loopneus, moeilijk ademen en ontstoken ogen.

Bij amazonepapegaaien komt ook wel KDS voor, het Kliermaag-dilatatiesyndroom, veroorzaakt door een virus. Hierbij worden de zenuwen die het maagdarmkanaal besturen, aangetast. Een andere ziekte is aspergillosis, een luchtwegaandoening veroorzaakt door schimmels. Door verminderde weerstand kunnen vogels deze ziekte oplopen. Darminfecties kunnen het gevolg zijn van schimmels of bacteriën. Pas op dat u geen oud of beschimmeld fruit of ander voer in de kooi laat liggen.

Vogels kunnen niet tegen de damp van sterk verhitte pannen met anti-aanbaklaag (PTFE), ze kunnen hieraan overlijden.

De kooi mag dus niet in de keuken staan, maar denk ook aan bijvoorbeeld gourmetpannetjes! Ook andere dampende stoffen zoals schoonmaakmiddelen, geurkaarsen, deodorant of vlooienspray kunnen schadelijk zijn voor vogels. Sommige ziekten, zoals de

papegaaienziekte, behoren tot de zogenaamde zoönosen: ze zijn ook op mensen overdraagbaar.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is enige ervaring met papegaaien nodig. Het verdient aanbeveling om, vóór aanschaf, een cursus over papegaaiengedrag te volgen. Een Amazonepapegaai is, zeker wanneer u er mee wil kweken, geen vogel voor beginners.

Kosten

De aanschafprijs voor een Amazonepapegaai hangt af van de soort en loopt van 450 euro tot ongeveer 700 euro voor de meer gangbare soorten. Minder vaak voorkomende soorten zijn duurder. Soms worden goedkope vogels aangeboden, maar dat is vermoedelijk wildvang. Deze kunt u het beste vermijden. Pellets zijn er in vele soorten, bij organische pellets moet u rekenen op prijzen vanaf € 0,20 per vogel per dag. Daar komen dan nog de groenten, het fruit, de noten en het zadenmengsel bij. De kosten voor bodembedekking zijn gering. Uiteraard zijn er aanschafkosten voor een kooi of voliëre. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als uw dier onverhoopt ziek wordt. Bovendien wordt aangeraden een jaarlijkse gezondheidscheck te laten doen.

Bijzonderheden

- De beste tijd om een Amazonepapegaai aan te schaffen is na de ruiperiode, omstreeks oktober/november.
- Papegaaien koopt u het beste bij een kweker, die aangesloten is bij NBVV, de ANBVV, Pakara of één van de andere bonden. U kunt ook bij een

gespecialiseerde dierenwinkel terecht die zijn vogels betreft van betrouwbare kwekers. Officiële kwekers geven hun vogels een vaste, gesloten voeding. Goede verkoopadressen zullen u ook richtlijnen over verantwoorde voeding verschaffen.

- Sommige soorten Amazones zijn bedreigd en staan op CITES bijlage I, ze mogen niet commercieel verhandeld worden en u heeft een vergunning nodig om hen te mogen houden. De overige Amazonesoorten staan op CITES bijlage II, u heeft dan geen vergunning nodig maar u moet wel CITES papieren bij uw vogel krijgen bij aankoop. CITES regelt de internationale handel in

bedreigde dieren en planten. De handel in en het bezit van beschermde dieren is aan strikte regels gebonden. Kijk voor meer informatie op de website van CITES: www.cites.org.

- Laat kinderen nooit alleen met huisdieren!

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl

Het LICG is hét informatiepunt voor het 'houden van huisdieren'. Deze stichting geeft onafhankelijke en betrouwbare informatie over het op een verantwoorde wijze kopen en verzorgen van huisdieren. Deze informatie is op de meest recente inzichten gebaseerd en wordt bovendien wetenschappelijk getoetst. Door het bieden van informatie en het organiseren van campagnes, levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

L I C G